

Sträva mot målet – Jakob och Esau

Predikan av pastor Göran Appelgren

“Om jag har funnit nåd för dina ögon så tag emot gåvan av mig, eftersom jag har fått se ditt ansikte. Det är som om jag såg Guds eget ansikte, när du tar emot mig så vänligt.”

1 Mos 33:10

Inledning

Gamla testamentet innehåller himmelska hemligheter, fast på ytan ser det ut som historia med människor som råkar ut för mycket elände men ibland också glädjeämnen – även berättelsen om patriarkerna, Abraham och Sarah, Isak och Rebecka och sedan deras två söner Esau och Jakob. Från Jakob kommer sedan de tio sönerna som blir tio stammar, och så blir det ännu mer historia, som gömmer på himmelska hemligheter som handlar om dig och mig – alltså på vår inre resa. Jakob lurade till sig Esaus förstfödsrätt, men till slut möts de i ömsesidig kärlek. Jakob säger om Esau när de ses igen:

”Det är som om jag såg Guds eget ansikte.”

Läsningar

Från den Heliga Skrift

1 Mos 33:1-11:

Jakob lyfte blicken och fick se Esau komma med fyrahundra man. Då fördelade han sina barn på Lea och Rakel och de båda slavinnorna. Han lät slavinnorna med deras barn gå främst, Lea med hennes barn efter dem och Rakel med Josef sist. Självt gick han framför dem och bugade sig sju gånger ner till jorden, innan han kom fram till sin bror. Men Esau sprang emot honom och tog honom i famn, föll honom om halsen och kysste honom. Och de grät. När Esau fick se kvinnorna och barnen sade han: ”Vilka är de här som du har med dig?” Han svarade: ”Det är barnen som Gud har gett din tjänare.” Sedan gick slavinnorna fram med sina barn och bugade sig. Efter dem gick Lea fram med sina barn och bugade sig. Till sist gick Josef och Rakel fram och bugade sig. Esau frågade: ”Vad menade du med hela den skara som jag mötte?” Han svarade: ”Jag ville finna nåd för min herres ögon. ” Men Esau sade: ”Jag har nog. Behåll det du har, min bror.” ”Nej, jag ber dig”, svarade Jakob, ”om jag har funnit nåd för dina ögon så tag emot gåvan av mig, eftersom jag har fått se ditt ansikte. Det är som om jag såg Guds eget ansikte, när du tar emot mig så vänligt. Tag emot gåvan som jag har sänt dig, för Gud har varit nådig mot mig, och jag har allt. ” Och han bad honom så enträget att Esau tog emot den.

Från den Himmelska läran

Arcana Cœlestia # 4337:

När det talas om Jakob, handlar det i den inre meningen om att förskaffa sig det sanna i den (yttre eller) naturliga människan. Ett sådant förvärvande sker för att det sanna ska kunna förbindas med det goda, ty all sanning har detta som ändamål. Jakob representerar i den inre meningen detta sanna, och Esau representerar det goda som det sanna skall förenas med. Innan denna förbindelse sker ser det ut som att det sanna kommer i första rummet, men efter förbindelsen är det det goda som verkligen är i första rummet. ... Det är detta tillstånd som texten handlar om. Det är därför som Jakob i detta kapitel kallar Esau för 'herre' och sig själv för 'tjänare' ... Ty så länge det sanna enbart ligger kvar i minnet kallas det för sant, men när det finns i viljan och därmed i handling kallas det för det sannas goda ... Det är först då som det sanna förbinds med det goda. Detta goda är till sitt ursprung gudomligt och förebildas här av Esau.

Amen! Herren gav Ordet. Välsignade är de som hör det och gör därefter!

Predikan

Välja det bästa

Idag ska vi tala om ett starkt möte, mötet mellan Jakob och Esau. Vi känner igen oss i Jakobs sätt att handla. Enkelt uttryckt hade han tjugo år tidigare lurat Esau, och nu skulle de mötas igen. Men dolt i detta drama finns något som vi känner igen, nämligen att vilja ha det bästa. När vi står i affären och ska köpa äpplen så väljer vi de äpplen vi tror är de bästa. När vi köper bil, söker arbete, är det samma sak. Vi försöker hitta det bästa. I dagens berättelse står Esau för det som är det bästa.

Esau och Jakob - en snabb återblick

Om vi gör en snabb återblick på berättelsen om Esau och Jakob, så har vi följande: Esau var Isak och Rebeckas förstfödde och hade därmed vissa privilegier. Men Rebecka uppmanade Jakob att med hennes hjälp lura till sig Isaks välsignelse av den förstfödde. De lyckades. Jakob fick välsignelsen och flydde långt bort, till sin morbror Laban. Efter det stod Esau och Jakob långt från varandra, men vi vet att de kommer att återförenas.

Innan vi går vidare, är det viktigt att notera, att Esau och Jakob är andliga, symboliska bilder för något som sker i människans inre, andliga utveckling. Tänk er därför att det finns två sidor

i människan som står långt ifrån varandra, men att det är meningen att de ska hitta fram till varandra. Vi fortsätter.

När Jakob flydde ägde han ingenting. Efter motgångar, svek och annat elände började livet ändå se riktigt bra ut för honom. Han bildade familj och fick elva barn. Han skaffade sig stora tillgångar i form av boskap. Han borde vara nöjd.

Det kan han väl ha varit, men han insåg till slut att han måste dra sig bort från Laban, sin svärfar (och morbror), som han hade arbetat för i tjugo år. Han visste också att det var helt nödvändigt att söka försoning med Esau.

Jakob kände sig underlägsen

Vi kan konstatera att Jakob trots stora framgångar i livet ändå kände sig underlägsen i förhållande till Esau. Det är väldigt lite vi vet om Esau. Så vitt vi vet hade allt gått bra för Esau. Så här har vi då två bröder som det har gått bra för. Lite förenklat har Esau haft det enkelt och bekvämt, medan Jakob har slitit hårt för att nå dit han är. Och ändå kände han sig rädd och underlägsen. I det föregående kapitlet får vi höra att Jakob noga förberedde mötet med Esau eftersom han var rädd:

”Jakob skickade budbärare till Esau och befallde dem: ’Säg så här: Din tjänare Jakob hälsar: Jag har bott hos Laban och dröjt kvar där ända tills nu. Jag har oxar, åsnor, får, tjänare och tjänarinnor, och nu sänder jag bud för att låta min herre veta det, så att jag kan finna nåd för dina ögon’. Budbärarna kom tillbaka och sade: ’Vi träffade Esau och han kommer med fyrahundra man.’ Jakob blev mycket förskräckt och greps av ångest.” *1 Mos 32:3-7*

Det Jakob då gjorde var att förbereda en gåva till Esau: ”Av sina hjordar tog han ut gåvor till sin bror Esau: getter, bockar, tackor och baggar, kamelston med deras föl, kor och tjurar samt åsninnor med föl.” *1 Mos 32:13-15* Det är helt klart att Jakob kände att han var i underläge: Han tänkte: "Jag vill beveka honom med de gåvor som kommer före mig ... Kanske tar han då emot mig väl." *1 Mos 32:21*

De två sidorna

Vi sade tidigare att de två bröderna är symboler för två delar i människas inre, andliga liv. Så, vad är då det högre och det lägre? Och varför vill det lägre, det som är underlägset och fyllt av rädsla komma i kontakt med det högre, för att bli förlåtet? Är det så att 'Jakob' vet att det finns något som är bättre?! Eller uttryckt på ett annat sätt: är det så att något i våra känslor och tankar är medvetet om att livet kan vara mer än det är nu? Vi har inte hittat de bästa äpplena än.

Oväntad reaktion

Vi fortsätter. I dagens kapitel hör vi inte så mycket om Jakobs rädsla utan mer om hans ödmjukhet och önskan om försoning. ”Jag ville finna nåd för min herres ögon ... , jag ber dig ... om jag har funnit nåd för dina ögon så tag emot gåvan av mig.” *1 Mos 33:9,10* Det är helt klart så att det, som Jakob symboliskt står för, upplever att det hos Esau finns något som kan göra livet mer harmoniskt.

Det förstår vi av Esaus reaktion. Esaus hjärta är större än vad Jakob har föreställt sig: "Esau sprang emot Jakob och tog honom i famn, föll honom om halsen och kysste honom. Och de grät." 1 Mos 33:4

Så vad, eller vem, är det som är större, som har något mer? Större än allt, mer än allt? Ja, Jakob ger oss svaret: "Det är som om jag såg Guds eget ansikte, när du tar emot mig så vänligt." 1 Mos 33:10 "Guds eget ansikte" säger Jakob i texten. "Guds eget ansikte", alltså gudomlig kärlek.

Det bästa

Om nu Esau symboliserar det Gudomliga, så har Jakob att göra med det yttre mänskliga i oss. Inför Herren lär vi oss så småningom att känna oss ödmjuka, ja, underlägsna - i god mening. Och då måste berättelsen om Jakob och Esau utvecklas på precis detta sätt, att Jakob söker nåd och försoning med Esau. Alltså: det lägre, det yttre mänskliga i oss, vill förenas med det högre, gudomliga som är Herrens närvaro inom oss med all sin kärlek.

Eller säg så här: Vi lever våra liv med viss framgång, men egentligen vill vi något mer. Vi vill hitta de bästa äpplena. Det är det som alla vår ansträngningar handlar om, när det gäller vårt andliga liv, vår tro, vår läsning av Ordet och den Himmelska läran. Vi vill något mer och bättre, för djupt i vårt inre vet vi att livet kan bli större. Tron ska bli levande. Vi vet det. "Det finns ingenting av tro annat än hos dem som är i kärlekens goda." *Arcana Coelestia* # 4352

Ett experiment

Låt oss göra ett experiment. Vi tänker oss att ni står i mataffären. Det är dags att köpa ett kilo äpplen. Blicken går över lådorna med äpplen. Handen rör vid några av dem. De här blir nog bra. Men så dyker någon upp med en lampa med starkt sken som lyser på äpplena så att vi kan se mycket bättre och göra ett bättre val. Och tänk er att det dessutom hörs en viskning: 'Titta i lådan uppe till vänster.' Vi tittar där, och mycket riktigt så är äpplena där finare än de andra.

Godhet inifrån, frestelse där ute

Det är det som mötet mellan Esau och Jakob handlar om. Från början stod de långt från varandra. Tänker vi på en människas liv så står hon från början långt ifrån Gud. Jakob går igenom lidande och svårigheter. Det gör vi människor också. Andlig mognad kräver detta. Vi kallar det för frestelser. "All förbindelse av det goda med det sanna sker genom frestelser." *Arcana Coelestia* # 4341 Därför sägs det att Esau kommer med *fyra hundra* man. Talet 400 står för frestelser.

Mötet mellan Esau och Jakob handlar om ett möte mellan Gud och människa. Herren vet att vi känner obehag, kanske rädsla, tvekan för att vi inte tror att vi är värda Hans kärlek. Men så fel vi kan ha. Med en liten förändring kan vi läsa dagens text om när Esau och Jakob möts så här: "Herren Jesus Kristus springer emot oss och tar oss i famn, faller oss om halsen och kysser oss. Och vi gråter, både Han och vi." Gråter av glädje över att dörren till ett mer kärleksfullt liv har öppnats.

Gradvis

4

Esau representerar alltså Gudomlig kärlek från Herren i varje människas liv. Jakob däremot står för alla ansträngningar vi måste göra, och det handlar om det sanna: tankar, begrepp, principer. Vi vill ha de bästa äpplena. Vi iakttar, vi tänker, vi funderar. Näringen för allt detta är det som vi kallar sanningar. Förståndets näring är sanningar. Det är första steget. Det är som att gå i skolan. Nästa steg är att följa sanningen i ord och handling. Det finns nämligen en andlig princip som låter så här: "Handlingen går före, människans viljande följer efter." *Arcana Coelestia # 4353:3* Det har med vana att göra. Förståndet accepterar en sanning, och långsamt tar viljan till sig den sanningen. Det sker genom att vi handlar – nästan emot vår egen, gamla vilja. Men det får resultat. Vi börjar uppleva något angenämt i att göra det som är rätt och sant: "Det som människan gör från förståndet, det gör hon så småningom från viljan, och tack vare vanan blir detta det sannas goda hos henne. Detta goda smygs då in i hennes inre människa. Hon gör då det goda inte längre av det sanna utan av det goda, för hon börjar förnimma något angenämt och således något himmelskt i allt detta." *Arcana Coelestia # 4353:3* Eller som det står på ett annat ställe: "Det sannas goda förs obemärkt in genom den utvärtes människan." *Arcana Coelestia # 4337*

Denna process handlar den symboliske 'Jakob' om. De långa åren, de många utmaningarna. Det tar tid men det är nödvändigt för att hitta de bästa äpplena, som är 'Esau', det vill säga Herrens kärleksgåva till oss.

Gåvor från Gud

Till slut ska vi konstatera att Jakob är fullt medveten om alla de välsignelser han fått under de tjugo åren. På samma sätt märker vi framsteg. Vi vänder oss tillbaka, och vi ser med stor tacksamhet på allt gott vi har fått av Herren. Det handlar den här korta dialogen om:

"När Esau fick se [Jakobs] kvinnor och barn sade han: 'Vilka är de här som du har med dig?' Jakob svarade: 'Det är barnen som Gud har gett din tjänare'." *1 Mos 33:5*

Vi ska därför förtrösta på att Herren vill oss väl, även om resan är skakig, tro att Han redan finns inom oss med all sin kraft, all sin kärlek, och att vi kommer att få allt vi behöver för vårt eviga väl. Det sker när vi gör de ansträngningar vi vet är nödvändiga, och till slut går vi 'Esau' till mötes och hittar de bästa äpplena, de bästa vännerna, de bästa handlingarna.

"Esau sprang emot Jakob och tog honom i famn, föll honom om halsen och kysste honom. Och de grät." *1 Mos 33:4*

Amen!